

тално събличани и завързвани въ присъствието на комисията, а паритѣ намирани у тѣхъ, е взималъ майоръ Грбичъ. Осжденитѣ, вързани трима по трима, бивали отвеждани на касапницата, дѣто понѣкога, прѣди да ги ексукутиратъ, сж ги мжчели и обезобразявали. Малкото пощадени сж получавали свидѣтелство за право на животъ, и сжществуватъ всички основания да се вѣрва, че въ много случаи за тия свидѣтелства сж се заплащали до 100 турски лири. Явно е, че алчността, наравно съ расовата умираза, сж били подбудителитѣ на тия ужаси. Жертви сж били не само гражданитѣ отъ Струмица, но сжщо и голѣмъ брой плѣници и бѣжанци отъ съседнитѣ села. Нашиятъ свидѣтель-турчинъ изчислява (безъ съмнѣние погрѣшно) отъ 3 до 4 хиляди души числото на жертвитѣ. Свидѣтелитѣ ни българинътъ и американецътъ, които сж имали възможность точно да опрѣдѣлятъ числото имъ, ги изчисляватъ отъ 700 до 800 души. Справедливо е да се отбѣлжжи, че българскиятъ воененъ сждъ направилъ постжпки за прѣслѣждане на Вълчева, провинилия се български чиновникъ, както и на войводата Чековъ и още едно трето лице, именуемо Мановъ; и тримата сж били осждени на 15 години тъмниченъ затворъ. Но сръбското правителство, доколкото ни е извѣстно, не е наложило никакво наказание на майоръ Грбичъ, най-старшиятъ отъ сръбскитѣ офицери и, слѣдователно, най-отговоренъ за станалитѣ жестокости.

Послѣдицитѣ отъ неограничената свобода, дадена на българитѣ, сж били още по-страшни, ако това е възможно, въ Кукушко. Въ Кукушъ прѣзъ първитѣ недѣли на войната гарнизонътъ на града се състоялъ отъ малко редовни български войници и единствената власть, която успѣла да се наложи, била тая на войводата Тома Щипски, подпомаганъ отъ една комисия на българскитѣ първенци. Тя съставила за цѣлата околия списъци съ имената на жителитѣ мюсюлмани и сумата, която всѣки трѣбвало да внесе и която, подъ името такса, не е била нищо друго, освѣнъ изнудване. За да заплатятъ изисквания откупъ, мнозина турци трѣбвало да продадатъ всичко, що сж притежавали. По-сетнѣ, тукъ пристига една чета, командувана отъ нѣкой си Дончевъ, извѣстенъ по своята жестокость харамия, дѣйстващъ на свой рискъ и отговорность, отхвърленъ и осжденъ на смъртъ отъ „Комитета за организиране македонското възстание“. Разказватъ за него, че е изгорилъ 345 кжци въ Райново Планица и Кукуртево; затварялъ хората въ джамиитѣ и ги изгарялъ живи, като застрѣлвалъ всички ония, които се опитвали да избѣгатъ. Казватъ сжщо, че четата на Дончева е клала жени и дѣца и тоя фактъ е установенъ отъ европейци, които сж имали възможность да се информиратъ на самитѣ мѣста. За тия събития е публикуванъ единъ разказъ отъ отца Михаила, глава на католишката мисия въ Кукушъ (Вижъ притур. № 6). Тоя документъ е билъ погрѣшно тълкуванъ и изопаченъ отъ нѣкои гръцки и французки вѣстници. Прѣдставиха го, скоро прѣди почването на втората война.